

KLAGANDE

[REDACTED]

Ombud: Zeth Nyström

MOTPART

Länsstyrelsen i Södermanlands län

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Södermanlands läns beslut den 17 oktober 2022, se bilaga 1

SAKEN

Skydds jakt efter häger

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND OCH YRKANDEN

Länsstyrelsen beslutade den 17 oktober 2022 att medge Uddbyvägens Samfällighetsförening (föreningen) dispens att förstöra 1 350 redan av storskarv på fastigheten Trosa Thureholm 2:11 i Trosa kommun under perioden 17 oktober 2022–28 februari 2023. Tillståndet förenades med vissa villkor. I samma beslut avlog länsstyrelsen föreningens ansökan i den delen som avsåg dispens om att få förstöra hägerbo på den aktuella fastigheten. Beslutet bifogas som bilaga 1.

Föreningen yrkar att det överklagade beslutet ska ändras på så sätt att dispens även ska medges för att förstöra hägerbo på den aktuella fastigheten.

Länsstyrelsen anser att överklagandet ska avslås.

VAD PARTERNA I HUVUDSAK ANFÖRT**Föreningen**

Den information som länsstyrelsen hänvisar till från Fågelföreningen Tärnan om att hägern börjar häcka tidigare än skarven och att det tar 5–8 år innan skarvar övertar hägerbon är felaktig. Enligt uppgifter från olika fackmässiga källor häckar hägern under maj, medan skarvens häckningstid är under april–juni. Föreningen har också egen erfarenhet av hur ankomsten av skarvar respektive hägrar sett ut på den aktuella fastigheten. Förra året kunde det noteras att skarven kom tidigare än hägern. Skarven tog då över samtliga hägerbon som fanns i området och hägern tvingades att söka nya boplatser. Eftersom det finns fler skarvar inom det aktuella området tar denna fågelart över. Det grundläggande problemet är att skarven ökar kraftigt i antal inom området och att skarven medför stora ekonomiska och sanitära konsekvenser för de boende. Nedtagandet av hägerbon är en del i en process till försvar för den grundlagsskyddade äganderätten. Hägern är inte en hotad art.

Länsstyrelsen

Utifrån vad föreningen har framfört går det inte göra en bedömning av om skarven eller hägern häckar först. Det som kan utläsas av det som föreningen har lagt fram är att både skarven och hägern kan börja häcka under mars–april. Det innebär att det inte går att förutse vilken art som ankommer först. Hägern är inte den fågelart som är skadegörande på den aktuella fastigheten. Risken för att skarven tar över hägers boplatser är inte skäl nog för att riva hägerbon.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Rättslig reglering**

Enligt 2 § jaktlagen (1987:259) avses med vilt i lagen vilda däggdjur och fåglar. Med jakt avses att fånga eller döda vilt och att i sådant syfte söka efter,

spåra eller förfölja vilt. Till jakt räknas också att göra ingrepp i viltets bon och att ta eller förstöra fåglars ägg.

Enligt 3 § jaktlagen är viltet fredat och får jagas endast om detta följer av jaktlagen eller av föreskrifter eller beslut som meddelats med stöd av lagen. När viltet är fredat, gäller fredningen också dess ägg och bon.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG av den 30 november 2009 om bevarande av vilda fåglar (fågeldirektivet) utgör ett gemensamt regelverk för bevarande av fågelarter som förekommer naturligt i vilt tillstånd liksom av deras livsmiljöer i hela Europeiska unionen. Hägern omfattas av fågeldirektivet. Den har inte upptagits i listan för jaktbara arter och allmän jakt av hägern är alltså inte tillåten. Med stöd av undantagsbestämmelserna i direktivet kan dock tillstånd under vissa förutsättningar ges till skyddsjakt. Dessa undantagsbestämmelser har förts in i jaktförordningen (1987:905).

Av 23 a § första stycket jaktförordningen framgår följande. Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön,
2. av hänsyn till flygsäkerheten,
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, eller
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Av 23 a § andra stycket jaktförordningen framgår att beslut enligt första stycket även får avse rätt att göra ingrepp i fåglars bon eller förstöra fåglars ägg.

Om förutsättningarna enligt 23 a § jaktförordningen är uppfyllda för andra djur än björn, varg, järv, lo, säl eller örn, får länsstyrelsen ge tillstånd till skyddsjakt (29 § jaktförordningen).

Förvaltningsrättens bedömning

Såvitt framgår av föreningens ansökan vill föreningen medges dispens för att förstöra hägerbon under samma period som föreningen av länsstyrelsen medgetts dispens att förstöra reden av storskarv på den aktuella fastigheten. Även om tidsperioden i fråga redan passerat anser förvaltningsrätten att föreningen ändå har ett berättigat intresse att få saken prövad.

Frågan i målet är då om föreningen har gjort sannolikt att förutsättningarna för att med stöd av 23 a § första stycket jaktförordningen besluta om skyddsjakt av häger är uppfyllda. Beslut om skyddsjakt kan enligt punkten 3 meddelas för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom. Begreppet allvarlig skada hänför sig framför allt till skador på egendom som medför ekonomiska förluster eller ökade kostnader. För att skadan ska betraktas som allvarlig bör den överstiga vad som kan anses normalt eller rimligt att tolerera. Vid bedömningen av om det finns risk för allvarlig skada ska det beaktas om det är sannolikt att allvarlig skada kommer att inträffa eller förvärras (se Kammarrätten i Jönköpings dom i mål nr 57-18).

Föreningen har ansökt om att medges dispens för att förstöra hägerbon som är belägna i närheten av skarvbon på den aktuella fastigheten. Som grund för att dispens bör medges har föreningen framfört bland annat att skarvens häckningsperiod påbörjas före hägerns häckningsperiod och att befintliga hägerbon därmed kommer att användas av skarvar. Föreningen har framfört att skarvens närvaro på den aktuella fastigheten medför omfattande skador.

Enligt förvaltningsrätten finns det inte anledning att ifrågasätta de uppgifter som finns i målet om att skarv och häger kan häcka samtidigt och att det

normalt tar 5–8 år innan skarvar tar över hägerbon. Den omständigheten att det finns risk för att skarvar tar över hägerbon utgör enligt förvaltningsrättens mening inte tillräckliga skäl för att medge skyddsjakt av hägrar inom den aktuella fastigheten. Det kan vidare i detta sammanhang konstateras att föreningen inte har gjort gällande att hägerns närvaro inom det aktuella området i sig riskerar att medföra sådan allvarlig skada som avses i jaktförordningens mening. Det har inte heller framkommit skäl för att medge skyddsjakt av häger på någon annan grund enligt 23 a § första stycket jaktförordningen.

Förvaltningsrätten bedömer alltså sammantaget att det inte finns förutsättningar för skyddsjakt av häger på den aktuella fastigheten. Länsstyrelsens beslut att inte bevilja dispens för rivning av hägerbon var därmed riktigt. Överklagandet ska alltså avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Information om hur man överklagar finns i bilaga 2 (FR-03).

[REDACTED]

rådman

I avgörandet har även nämndemännen [REDACTED]

[REDACTED]. Föredragande har varit [REDACTED]

Elektronisk delgivning

Beslut om dispens att riva boplats

Beslut

Länsstyrelsen medger dispens att från och med beslutsdatum till och med 28 februari 2023 förstöra 1350 redan av storskarv (*Phalacrocorax carbo*) på fastigheten Trosa Thureholm 2:11 i Trosa kommun.

Tillståndet/dispensen gäller under förutsättning att:

- markägaren/jakträttshavaren har lämnat sitt medgivande,
- förstörandet sker på sådant sätt att övrigt vilt störs i så liten utsträckning som möjligt,
- förstörandet sker på sådant sätt och under sådana tider att den rekreationssökande allmänheten störs i så liten utsträckning som möjligt,
- rapport om utförda handlingar ska rapporteras i augusti 2023 med antal förstörda redan, vilka andra förebyggande åtgärder som vidtagits, samt andra iakttagelser som kan vara av intresse. Exempelvis om åtgärden fått önskad effekt.

Innehavare av detta tillstånd får ge andra i uppdrag att utföra åtgärderna.

Detta beslut kan helt eller delvis återkallas av Länsstyrelsen om det finns särskilda skäl.

Kopia av detta tillstånd ska medföras av den som bedriver jakt/förstör redan med stöd av tillståndet.

Länsstyrelsen avslår den delen av ansökan som avser att riva hägerbon.

Beskrivning av ärendet

Ansökan om att ta ned skarv- och hägerbon ankom till länsstyrelsen den 16 september 2022 för att hindra skarvkolonins återetablering på fastigheten Trosa Thureholm 2:11 i Trosa kommun.

Sökande önskar att riva bona under perioden oktober – februari genom att spola ner bona med kraftig vattenstråle eller med hjälp av arborist.

Bakgrunden till ansökan om att få riva boplatser efter skarv är för att man anser att skarvkolonin kraftigt påverkar fastighetsvärdet på flera fastigheter, både de som angränsar till skarvkolonin samt andra fastigheter i området. Sökandes beskrivning styrks även genom utlåtande från en fastighetsmäklare. Vidare så anser man att skarvkolonins placering i

förhållande till det av länsstyrelsen inrättade fiskefredningsområdet i Tureholmsviken innebär skador på fiske i området. Man åberopar även att skyddsvärda träd i området samt skogar i närområdet tar allvarlig skada av skarvens träck och insamling av material till bon. Man önskar även att få riva de hägerbon som finns belägna inom 200 meter från de aktuella områdena då man anser att de annars riskeras att användas av skarvar som ankommer till området före hägrarna.

I ansökan beskriver man fyra områden, kiosken, alarna, stora- och lilla ekdungen, där skarvarna häckar. Man har även räknat antalet bon i varje område. Enligt ansökan är det 113 bon vid kiosken, 795 bon vid alarna, 593 bon vid stora ekdungen och 234 bon vid lilla ekdungen. Vidare specificerar man att man önskar att få riva alla bon vid stora- och lilla ekdungen samt hälften av bona vid alarna. Inga bon ska rivas i området vid kiosken.

Länsstyrelsen har skickat en begäran om yttrande till fågelföreningen Tärnan. I deras yttrande beskriver dom att boräkningen som sökande har genomfört är samstämmig med den som fågelföreningen Tärnan också genomfört. I Tärnans yttrande beskriver man också att hägern börjar häcka tidigare än skarven och att man sett att det tar minst 5 - 8 år innan skarvarna trängt undan hägern från sin häckningsplats. Man tar också upp att man har varnat för den uppkomna situationen och förstår sökandes oro för minskningen av fastighetsvärdet på närliggande fastigheter. Tärnan såg det som ett bättre alternativ att fåglarna häckade på sin tidigare plats Snöholmen strax utanför sökandes fastighet.

Motivering till beslutet

Sökande har beskrivit den allvarliga ekonomiska konsekvens som skarvkolonin har fått och kommer fortsätta få på närliggande fastigheter. Verksamma fastighetsmäklare i området är överens om att fastighetsvärden i området påverkas kraftigt negativt om skarvkolonin inte flyttas. Länsstyrelsen anser med det som bakgrund att åtgärden att riva 1350 skarvbon är nödvändig för att fastighetsägarna inte skall drabbas ekonomiskt samt att det inte finns någon annan lämplig lösning.

I ansökan vill Uddbyvägens samfällighet motverka en återetablering av kolonin och endast utföra åtgärder utanför skarvens häckningstid. Detta kommer på intet sätt påverka artens bevarandestatus negativt. Med bakgrund till detta har Länsstyrelsen valt att bifalla ansökan i de delar som avser rivning av skarvbon.

Med hänsyn till fågelföreningen Tärnans yttrande att hägrar börjar häcka tidigare än skarv och att det tar ca 5 - 8 år innan skarvar tar över hägerbon, kan Länsstyrelsen inte bevilja rivning av hägerbon. Samt att vi bedömer risken som låg att det bidrar till allvarlig skada i området.

Sökande skall avge en rapport om resultatet av utförda åtgärder för att bidra med kunskap kring vad åtgärden fick för effekt. Länsstyrelsen anser att det är lämpligt om rapporten inkommer under augusti 2023 för att man då kan se resultatet av skavarnas häckning och eventuella förflyttning i området.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Beslutet är fattat med stöd av 5 och 23a §§ jaktförordningen (1987:905) samt 14 § i artskyddsförordningen (2007:845).

Information

I Naturvårdsverkets förvaltningsplan för skarv 2014 s.18 finns följande att läsa:

Störning som skadeförebyggande åtgärd

Det är enligt 4 § artskyddsförordningen (2007:845) bland annat förbjudet att: avsiktligt störa djur, särskilt under djurens parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Det är dock endast störningar som påverkar artens bevarandestatus negativt som enligt EU-kommissionens vägledning om tolkning av artskyddet[1] är förbjudna. Se även artikel 5 i Fågeldirektivet där det framgår att avsiktlig störning inte är förbjuden om den saknar betydelse för att uppnå syftet med direktivet. Skrämselåtgärder bör endast genomföras där risk för allvarlig skada finns, till exempel i anslutning till fiskeredskap. Åtgärden får inte medföra störningar för viltet utöver vad som krävs för att motverka skadan. Det är alltså till exempel tillåtet att skrämman bort skarvar från fiskeredskap, men inte från en hel sjö eller från deras häckningsplats. Undantag för störning beslutas av länsstyrelserna enligt 14 § artskyddsförordningen. Det finns även ett undantag i 5 § jaktlagen från skyddet mot ofredande i samma paragraf som ger markägare möjlighet att ofreda vilt om det behövs för att motverka skador. Det är fråga om en dubbelreglering, men artskyddsförordningens bestämmelser är lämpligast att använda eftersom de korresponderar bättre med EU-rätten. Man bör vara uppmärksam på att störning i samband med häckning kan strida mot jaktlagstiftningen, detta om störningen får till följd att ägg eller ungar överges och dör. Under häckningstid kan det därför vara tveksamt att skrämman föräldrafåglar i kolonier, eftersom det är svårt att bedöma hur långt framskriden häckningen är. Om störningen kan medföra att ägg förstörs måste beslut om skydds jakt fattas, med stöd av bestämmelserna i jaktförordningen. Störning kan utföras genom mänsklig närvaro eller genom akustiska eller optiska effekter. Grön laser har använts för att få skarvar att lämna boplatser (Åhlén, P-A. & F. Dahl. 2010). Man bör uppmärksamma att det ställs krav på tillstånd för [1] Guidance document on the strict protection of animal species of community interest under the habitats directive 92/43/EEC, EU-kommissionen 2007/19 användning av vissa typer av laser. Ytterligare metoder bör utvecklas för att skrämman bort fåglar, framför allt från känsliga områden för fisk. Det är viktigt att säkerställa att andra arter i området inte störs vid skrämmaninsatser och att inventering av övriga arter sker både före och efter sådana insatser.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor på telefon 010-223 40 00 eller via e-post sodermanland@lansstyrelsen.se. Ange ärendets diarienummer 6672-2022 i ämnesraden för e-post.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av enhetschef [REDACTED] med vilthandläggare [REDACTED] som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning förvaltningsrätten

Du kan överklaga beslutet hos förvaltningsrätten

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos förvaltningsrätten.

Hur överklagar jag beslutet?

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Södermanlands län antingen via e-post; sodermanland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Södermanlands län, 611 86 Nyköping.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag du fick del av beslutet. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det förvaltningsrätten som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- Person- eller organisationsnummer.
- Telefonnummer där du kan nå dagtid (med undantag för nummer som avser ett hemligt mobilabonnemang som behöver uppges endast om rätten begär det).
- E-postadress.
- Annat som har betydelse för att domstolen ska kunna nå dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, sodermanland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 40 00. Ange diarienummer 6672-2022.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.